

ZONDAG 51.

Verklaring van de vijfde bede.

Nu in de vorige bede gezorgd is voor de behoeften des lichaams en voor dit tegenwoordige leven, volgt nu het verzoek om de nooddrift der ziel en der goederen die nodig zijn, om tot het eeuwige leven te komen. Daartoe dienen de twee laatste beden, die in deze en in de volgende Zondagsafdeling verklaard worden.

In de eerste van die twee wordt gebeden, of wij weer in Gods genade en gunst, waar wij door de zonde uitgevallen zijn, mogen hersteld worden. En de tweede bede, dat wij, als wij daarin hersteld zijn, dan verder bewaard mogen worden voor alle geweld van onze vijanden, die ons daarvan trachten te beroven. Om de genade en gunst van God bidden wij in de vijfde bede met de woorden; „En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren”; en om die bede goed te verstaan, dient men bij de verklaring te letten op:

- 1 De zaak, die wij begeren;
2. De bijgevoegde voorwaarde, waartoe wij ons verplichten.

Vraag 126. Welke is de vijfde bede.

Antwoord. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. Dat is: Wil ons, arme zondaars, al onze misdaden en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om het bloed van Christus niet toerekenen; a) gelijk wij ook dit getuigenis Uwer genade in ons bevinden, dat ons ganse voornemen is, onze naaste van harte te vergeven b).

- a) Ps. 32 :1, id. 51 : 3-5 en 9; id. 130: 3v., id. 143 : 2; 1 Joh. 2: 1v,
b) Matth. 6 : 14, id. 18 : 35

Verklaring van Vraag 126.

Het is niet voldoende, dat een vader zijn kinderen van alles voorziet, dat hun voor hun levensonderhoud nodig is, maar hij moet ook jegens hen vaderlijk gezind zijn. Want omdat de kinderen hun vaders dikwijls ernstig vertoornen, wanneer zij doen wat hun niet betaamt en wat de vader mishaaft, zou gemakkelijk de stroom van zijn vaderlijke weldadigheid onderbroken worden, als hij de genegenheid van barmhartigheid jegens hen niet langer betoonde, juist dan, wanneer zij erg tegen hem gezondigd hebben. Die genegenheid van barmhartigheid heeft God in de harten der vaders ingeplant, zodat zij hun kinderen, hoe ondankbaar, ongehoorzaam en boos zij ook zonden zijn, weer graag in genade aannemen, wanneer zij maar hun vaders om genade smeken. Diezelfde genegenheid wordt in de Schrift aan God toegekend; Ps. 103 : 13: „Gelijk zich een vader ontfermt ver de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem vrezen.” En de verzen 10-12: „Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. Want zo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen. Zo ver het Oosten is van het Westen, zo ver doet Hij onze overtredingen van ons.” En omdat onze hemelse Vader in barmhartigheid niet alleen aan de vaders gelijk is, maar hen zeer ver overtreft, zo gebiedt de Heere zeer terecht, dat wij Hem zullen bidden, niet alleen of Hij ons ons dagelijks brood wil geven, maar ook of Hij, naar de grootheid

van Zijn barmhartigheden, onze schulden en misdaden uit genade vergeven wil. Deze bede is zeer nodig. Want de dingen, die wij tot nog toe gebeden hebben, zijn van die aard, dat wij ze niet ontvangen kunnen, als God ons daartoe niet bekwaam maakt. Daarom rust de satan niet, maar tracht hij onze gewetens onder het bidden te verontrusten, als hij ons deze gedachten inblaast: „Schaamt ge u niet, zegt hij, ellendige mensen! Om voor Gods aangezicht te verschijnen, en God uw Vader te noemen, daar ge nooit gedaan hebt wat een kind schuldig is te doen? Hoe durft ge bidden, dat Gods Naam geheiligd worde, daar ge uw leven zo doorbrengt, dat Zijn Naam om uwentwil gelasterd wordt. Bidt gij, of Hij in u wilt heersen, gij die de zonde in uw sterfelijk lichaam heersen laat? Bidt gij, dat Zijn wil geschiede, wiens zinnen alle samen aan die wil vreemd zijn? Hoe durft gij het brood der kinderen te begeren, daar ge niet waardig zijt dat ge de naam van een hond in Zijn huisgezin zoudt dragen?”

Deze en soortgelijke dingen stelt ons de verzoeker voor, opdat hij ons van het bidden aftrekke of in ons het geloof uitblust. Dus wordt noodzakelijk in de orde deze bede daarbij gevoegd, welke uit twee delen bestaat: In het eerste deel bidden wij om vergeving der zonden, en in het tweede deel verklaren wij, met welk vertrouwen wij dat bidden. Over het ordelijk vervolg en de inhoud der vijfde bede spreekt Cyprianus zeer juist en Godzalig, met de volgende woorden: „Na de ondersteuning der spijs, wordt de vergeving der misdaden begeerd, opdat hij die door God gevoed wordt, ook in God leve; en hier wordt niet alleen het tegenwoordige en tijdelijke leven verzorgd, maar ook het toekomstige leven, waartoe men komen zal, als de zonden vergeven worden.”

En die bede is, zoals dezelfde Cyprianus aantekent: 1. Een oprechte belijdenis der Kerk, dat wij allen zondaars zijn, en dagelijks zondigen, aangezien ons geboden wordt om dagelijks voor de zonden te bidden. 2. Een bidden om genade en vergeving, en een vertroosting, dat wij de vergeving der zonden krijgen zullen volgens Christus' belofte. 3. Een verplichting, tot onderlinge vergeving aan de naaste. Want wij bidden, of ons de zonden zo vergeven worden, gelijk wij onze schuldenaars vergeven.

Dus wil Christus in deze bede:

1. Dat wij onze zonden zullen belijden en bewenen.
2. Dat wij steeds zullen dorsten naar de gerechtigheid, of naar de vergeving der zonden. Want die wordt alleen gegeven aan hen, die haar begeren, erom bidden en het bloed van Gods Zoon niet met de voeten vertreden.
3. Dat ons geloof beoefend worde. Want deze bede vloeit voort uit het geloof, of uit het vertrouwen op Gods barmhartigheid, en bevestigt die ook. Want het geloof is een oorzaak van het gebed, en omgekeerd is het gebed een oorzaak van het geloof, wat de vermeerdering betreft.

De voornaamste vragen, die op dit punt overwogen moeten worden, zijn deze:

1. Wat Christus onder *schulden* verstaat.
2. Wat het betekent, de schulden of zonden *vergeven*.
3. *Waarom* men bidden moet om vergeving der zonden.
4. Hoe ons de zonden vergeven worden, of wat het betekent, wat erbij gevoegd is: „*Gelijk ook wij vergeven*”, enz.

1. Wat Christus onder de schulden verstaat.

Christus verstaat onder de schulden geen geldschulden, maar misdaden en straffen; d.w.z. alle zonden, erfelijke én dadelijke, van onwetendheid, van nalatigheid van het goede, en van het doen van het kwade, zoals Christus Zelf dat uitlegt, Luk. 11 : 4: „En

vergeef ons onze zonden; want ook wij vergeven aan een iegelijk die ons schuldig is.” Ze worden schulden genoemd, omdat ze ons in het oordeel Gods schuldig stellen en ons voor Hem tot schuldenaars maken; enerzijds om de gehoorzaamheid, die door ons nagelaten is, en anderzijds om de straf, die wij daarvoor schuldig zijn te dragen. Want wanneer wij zondigen, geven wij aan God niet wat wij Hem schuldig zijn, en wij worden door de Wet verplicht tot voldoening; volgens het vonnis der Wet: „Vervloekt zij, die de woorden dezer Wet niet zal bevestigen, doende dezelve”, Deut. 27 : 26. Van die schuld en straf zouden wij in der eeuwigheid niet verlost kunnen worden, wanneer God ons niet uit genade van die Wet ontsloeg en ons de zonden vergaf.

2. Wat het betekent de schulden of zonden vergeven.

Men zegt dat een schuldhoeër zijn schuldenaar vergeeft, wanneer hij de schuld niet van hem eist, maar die uit zijn rekenboek schrapt (alsof ze betaald was) en de schuldenaar niet straft, zoals men zien kan in de gelijkenis van die koning, die zijn knecht op diens bedde, een schuld van 10.000 talenten kwijtschold (Matth. 18 : 27). Zo vergeeft God ons, zondaars, onze schulden, aangezien Hij ons de zonden niet wil toerekenen, noch ons ervoor wil straffen, maar ons weer in genade ontvangt, rechtvaardig verklaart, tot kinderen aanneemt en de gerechtigheid en het eeuwige leven schenkt, en dat om niet, uit louter barmhartigheid, omwille van de voldoening die Christus voor ons gebracht heeft, en die ons door het geloof toegerekend en toegeëigend wordt.

Vergeving der zonden is dus die wil in God, om de uitverkorenen de zonden niet toe te rekenen, maar te vergeven en hun de voldoening van de Middelaar Christus toe te rekenen, en hen om die voldoening als rechtvaardig aan te nemen, van de dood te bevrijden en hun het eeuwige leven te schenken. Die vergeving der zonden heeft God beloofd in het formulier van het Nieuwe Verbond, Jer. 31 : 34: „Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hunner zonden niet meer gedenken”; en Micha 7 : 19: „Hij zal Zich onzer weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja, Gij zult al hun zonden in de diepten der zee werpen.” Zo leert ook de Apostel, Rom. 4 : 5-8, dat God de zonden vergeeft, als Hij die niet toerekent, maar de goddeloze rechtvaardigt door het geloof, op grond van Ps. 32 : 1v.: „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is”; 2 Kor, 5 : 19: „God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zouden hun niet toerekenende.”

En God vergeeft niet slechts de zonden of misdaden, maar ook de *schuld* of de verdiende straf. Want men zou niet kunnen zeggen, dat een schuldhoeër zijn schuldenaar vergeven of kwijtgescholden had, als hij hem weliswaar niet om de schuld maande, maar hem toch bij de nek in de gevangenis sleepte. Dus verkleinen, en vernietigen de Rooms en de weldaad van de vergeving der zonden, wanneer zij verzinnen, dat God wel de misdaad kwijtscheldt, maar niet de straf, zonder menselijke voldoening. Maar de zonde en de straf hebben een onderlinge betrekking op elkaar, en kunnen niet zonder elkaar bestaan. Waar dus zonde is, daar is straf, en waar de zonde weggenomen is, daar is ook de straf weggenomen. Derhalve is de vergeving der zonden ook een vergeving der straffen. En voorwaar, als de misdaad weggenomen is, dan is er, volgens Gods rechtvaardigheid, ook geen schuld of straf meer over. Want aangezien God rechtvaardig is, straft Hij de rechtvaardige niet. En zij zijn rechtvaardig, wier zonden vergeven zijn.

Tenslotte, God vergeeft ook de zonden om niet, uit genade, d.w.z. zonder enige voldoening onzerzijds, aangezien die ons en alle schepselen onmogelijk valt te volbrengen; zoals er geschreven staat in Matth. 16 : 26: „Wat zal een mens geven tot

lossing van zijn ziel? Rom. 8 : 3: „Hetgeen der Wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was.” En daarom vergeeft Hij louter uit genade en barmhartigheid, zoals de Apostel zegt, Ef. 2 : 4v.: „God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus (uit genade zijt gij zalig geworden)”, en Titus 3 : 5: „Hij heeft ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid.”

Bezwaar. De zonden om-niet vergeven is in strijd met Gods rechtvaardigheid. Daarom bidden wij hier, of God de ordening van Zijn rechtvaardigheid wil omkeren.

Antwoord. Weliswaar strijdt het tegen de gerechtigheid van. God, om de zonden gelaagd en al om-niet te vergeven, zonder enige tussenkomenende voldoening. Maar God vergeeft ons de zonden ze om-niet, dat er toch — niet onze, maar — Christus' voldoening tussenkomen, Rom. 3 : 23-24. En daarom schendt of verdraait de genadige vergeving en het bidden daarom, niet de ordening van Gods rechtvaardigheid.

Aanhoudend bezwaar 1. God vergeeft de zonden niet voldoening of vergelding. Dus vergeeft Hij ze niet uit genade en om-niet.

Antwoord. Hij vergeeft ze uit genade en om-niet, ten opzichte van ons. Want Hij uitvangt van ons geen voldoening, maar wel van Christus.

Aanhoudend bezwaar 2. Dus vergeeft Hij ze dan toch niet om-niet en uit genade. Want wij hebben het in Christus verdiend.

Antwoord. Die verdienste is niet van ons, maar alleen in Christus, Die ons ook uit genade en om-niet van de Vader gegeven is, en die Hij verdiend heeft zonder tussenkomst van enige verdienste onzerzijds; en Zijn verdienste wordt ons uit genade en om-niet toegerekend. En daarom worden ook de zonden, om die verdienste, uit genade en om-niet aan ons vergeven.

De *korte inhoud* hiervan is: God vergeeft ons de zonden uit genade en om niet:

1. Omdat Hij van ons geen voldoening eist.
2. Omdat Hij uit genade Zijn Zoon aan ons gegeven heeft, door Zelf in Christus aan Zichzelf voldoening te schenken.
3. Omdat Hij de gelovige uit genade en om-niet de voldoening van Zijn Zoon schenkt en toerekent.

3. *Waarom men bidden moet om vergeving der zonden.*

Om vergeving der zonden moet men bidden:

1. Om onze zaligheid. Want zonder die vergeving der zonden kunnen wij niet zalig worden. En ze worden niet vergeven dan alleen aan hen, die erom bidden.
2. Opdat wij zouden herinnerd worden aan de overblijfselen der zonde, die ook in de allerheiligsten blijven steken, en opdat wij daarover vernederd zouden worden en de boetvaardigheid in ons dagelijks zou toenemen. Want wij bidden dagelijks: „Vergeef ons onze zonden.”
3. Opdat wij zouden bidden om, en verkrijgen de voorafgaande goederen. Want zonder vergeving der zonden kunnen de andere goederen niet van God begeerd of ontvangen worden, omdat ze óf niet gegeven, óf tot verderf gegeven zouden worden.

Bezwaar. Het is onnodig te bidden om hetgeen wij al hebben. De gelovigen hebben al de vergeving der zonden. Dus is het niet nodig, dat ze daarom nog bidden.

Antwoord. De gelovigen hebben wel in beginsel de vergeving der zonden, maar nog niet volkomen, ook niet wat de voortduur betreft. Want aangezien wij nog voortdurend in de zonden voortgaan, moet ook de vergeving der zonden voortdurend plaatshebben; aangezien de wedergeborenen nog dagelijks zondigen En God wil de vergeving der

zonden wel gedurig meedelen, maar op voorwaarde, dat wij Hem dagelijks bidden, of Hij ons zonder ophouden de zonden vergeven wil. Hoewel Hij ons dus de bedreven zonden om Christus' wil vergeven heeft, en Hij ook de zonden vergeven zal die wij nog bedrijven zullen, wil Hij toch dat wij om de vergeving daarvan steeds zullen bidden, om al eerder verklaarde redenen.

4. *Hoe ons de zonden vergeven worden; of wat het betekent, dat erbij gevoegd is: „Gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.”*

Het aanhangsel van onze vergeving „Gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren” dient weer niet opgevat te worden van enige geldschuld in de wereld, maar van de misdaden tegen ons. Want wij vergeven onze schuldenaars, als wij hun datgene ten goede houden, waardoor wij, hetzij terecht of ten onrechte, gekwetst zijn, en als wij alle eigen wraakgierigheid, alle toom, haat, en gedachten aan onrecht afleggen, en door een gewillige vergeving wegdoen; hetgeen wij beloven te doen en beloven steeds weer te zullen doen, naar het voorbeeld van God, zo dikwijls wij bidden: „En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.”

Gelijk ook wij. Wij stellen onze vergeving, die zeer onvolkomen is, aan God niet voor als een regel, waarnaar ons vergeven zal, en ook noemen wij die niet als een reden, die de vergeving der zonden verdient. Want wij bidden om een onverdiende vergeving: *om Christus' verdiensten.* Maar Christus heeft dit aanhangsel er daarom aan toegevoegd:

1. Opdat zelfs het formulier des gebeds ons noodzak noodzake om tot God te komen, en Hem in waar geloof en boetvaardigheid, om vergeving te bidden; waarvan de naastenliefde een zeker bewijs is, die wij tonen, als wij onze naaste van harte vergeven. Dus wordt ons daarmee geleerd, hoe zij gesteld moeten zijn, die van God de vergeving der zonden willen bidden en veevachten, namelijk ontledigd van haat, toorn, nijd en wraakzucht, en bereid om hoi naaste te vergeven, en dat zij, die met een goedmoed, dat van nijd en haat blaakt, bidden, niet anders doen dan dat zij bidden, dat hun zonden hun niet vergeven, maar aan hen gewroken en gestraft worden. Want zij bidden, dat ze hun zo mogen vergeven werden, als zij aan anderen vergeven. Maar als u niet bereid bent om te vergeven en met uw vijanden te verzoenen, dan bidt ge God tegen u in, namelijk, of Hij u uw zonden niet wil vergeven.

Lansbergen. Daarom dienen zij, die zich zo onverzoenlijk jegens hun broeders betonen; wel ernstig vermaand te worden, dat zij: — na in hun hart alle wraakgierigheid geblust te hebben — gaarne en van harte hun naaste moeten vergeven. Want (zoals Christus in Matth. 6 : 15 vermaant!) „indien gij den mensen hunne misdaden niet vergeeft; zo zal ook uw Vader uw misdaden niet vergeven.” En daartoe behoort ook de gelijkenis van de dienstknecht, die aan zijn heer 10.000 talenten schuldig was; die zich, toen de heer zich over hem ontfermd had, echter niet wilde ontfermen over zijn mededienstknecht (Matth. 18 : 30). Want daarmee leert ons de Heere, dat Hij onverzoenlijk is voor degenen, die hun broeders niet willen vergeven, hoewel hun grote en vele onbillijkheden door hen zouden zijn aangedaan. En dat laat zich ook bevestigen niet het voorbeeld van de Israëlieten, van wie de Heere verklaart, dat Hij ze daarom niet verhoren wil, omdat zij geen barmhartigheid bewezen aan hun naaste (Jes. 1 : 15).

2. Om onze vertroosting, opdat wij een vast bewijs en teken mogen hebben, dat wij bij God vergeving verkregen hebben; aangezien wij er onszelf goed van bewust zijn, dat wij anderen van harte vergeven en dat wij stellig mogen geloven, dat wij Gode behagen, hoewel in ons nog tal van overblijfselen der zonden gevonden worden.

Lansbergen. Als wij dus in ons gevoelen, dat wij ons stellig en van harte voorgenomen

hebben om allen te vergeven, die tegen ons misdagen hebben, dan is dat een getuigenis, dat ons ervan verzekert, dat de weldaad van de vergeving der zonden ons toekomt. Want die goedwilligheid van te vergeven wordt van nature niet bij ons gevonden, daar wij van nature geneigd zijn tot wraakgierigheid, en het ondervonden onrecht blijven gedenken, tenzij ze door de Geest van Christus in ons wordt gewerkt. Daarom is het zeker, dat allen met Christus' Geest begiftigd zijn, die hun naaste van harte vergeven. En dat getuigt de Hete Zelf, als Hij zegt (Joh. 13 : 35): „Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij Mijn discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander.” Want het kan niet anders, of God zal de zonden vergeven aan hen, die met Zijn Geest begiftigd zijn. Want dat belooft Hij niet alle nadruk bij de profeet Jeremia, hfdst. 31 : 33v. Daarom zal het ook stellig geschieden, dat God de zonden vergeven zal aan hen, die hun schuldenaars van harte vergeven. Dit verklaart Christus Zelf in Matth. 6 : 14: „Indien gij den mensen hun misdagen vergeeft, zo zal uw hemelse Vader ook u vergeven.” Daarom moeten allen, die ervaren dat zij door het gevoel van hun zonden aangevochten worden, zichzelf beproeven en onderzoeken, hoe zij jegens anderen gezind zijn. En als zij merken, dat hun die genade gegeven is, dat zij aan hen die tegen hen misdagen hebben, hun misdagen en onrecht kunnen vergeven, dan moeten zij die werking van de Heilige Geest in zich erkennen en er niet aan twifelen, of hun hemelse Vader, Die Zijn werk in hen begonnen is, zal dat ook voleindigen.

Bezwaar 1. Wie niet vergeeft, dien zal niet vergeven worden. Maar wij vergeven niet volkomen. Dus zal ons ook niet vergeven worden.

Antwoord. Wie niet geheel en al, volkomen en waarlijk vergeeft, dien zal niet vergeven worden. Maar hoewel wij niet volkomen vergeven, kunnen en behoren wij toch echt en ongeveinsd te vergeven.

Bezwaar 2. Ons wordt geboden te bidden, of ons vergeven worde, gelijk ook wij vergeven. Wij vergeven niet volkomen. Dus bidden wij, of Gal ook ons niet volkomen vergeve. En dat betekent, om het verderf bidden. Want God verdoemt ook de allergeeringste zonden.

Antwoord. Het woordje *gelijk* betekent in deze bede geen gelijkheid in volkomenheid, van onze vergeving met die van God, maar in waarheid en oprechtheid, namelijk of God ons zo waarlijk vergaven wil, als wij waarlijk en stellig onze naaste vergeven.

Bezwaar 3. In Luk. 11 : 4 staat: „En vergeef ons onze zonden; want ook wij vergeven aan een iegelijk die ons schuldig is.” Dus wordt onze vergeving als een oorzaak aangevoerd, waarom God vergeeft.

Antwoord. Dat volgt daar niet uit. Want onze vergeving waardoor wij andoren, zij het niet volkomen, maar toch waarlijk en oprecht vergeven, wordt niet genoemd als een bewerkende oorzaak, maar als een bewijs en getuigenis van de vergeving van God. Want daarvan kan zij geen oorzaak zijn: 1. Omdat ze onvolkomen is; 2. Omdat ze ook, al zou ze volkomen zijn, niets verdienen kan, aangezien men verplicht is te vergeven.

Aanhoudend bezwaar. Toch wordt daar een gelijkheid van vergeving bedoeld.

Antwoord. Daar wordt niet te kennen gegeven, dat de vergeving precies gelijk is, maar dat ze enerlei is.

Bezwaar 4. Wie aan het ervaren onrecht (terug)denkt, vergeeft niet echt. Wij houden de herinnering aan allerlei onrecht. Dus vergeven wij niet echt.

Antwoord. Wie de herinnering aan onrecht zo vasthoudt, dat hij er niet tegen strijdt, maar eraan toegeeft, die vergeeft niet echt. Maar hoewel wij alle herinnering aan onrecht maar moeilijk of nauwelijks kunnen afleggen, toch, als wij maar niet aan onze verkeerde aandoeningen of genegenheden gehoor geven, maar de overblijfselen der zonden in ons bestrijden, verhindert dat niet, of wij kunnen toch anderen echt van

harte vergeven en (zelf) vergeving verkrijgen. Want wij bidden juist, als wij bidden in waar *geloof en boetvaardigheid*; welke beide door deze bede bevestigd worden.

Het *geloof* wordt bevestigd. Want als wij onze naaste werkelijk vergeven, kunnen en behoren wij stellig te geloven, dat ook ons de zonden vergeven zijn. Dus hebben wij een goed geweten en zijn we ervan verzekerd, dat wij zullen verhoord worden, volgens Christus' belofte in Matth. 6 : 14: „Indien gij den mensen hunne misdaden vergeeft, zo zal uw hemelse Vader ook u vergeven.”

Eveneens wordt de *boetvaardigheid* bevestigd en vermeerderd door deze bede. Want daartoe worden wij krachtig aangespoord door de bijgevoegde voorwaarde: „Gelijk ook wij vergeven”, enz. Want als wij willen dat ons vergeven zal worden, dan moeten ook wij noodzakelijk anderen vergeven. Die beide oorzaken zijn in Christus' woorden begrepen: „Indien gij den mensen hunne misdaden vergeeft, zo zal uw hemelse Vader ook u vergeven”, d.w.z. daaruit moogt ge dan stellig de conclusie trekken, dat gij van uw hemelse Vader verhoord zijt; in welke woorden de bevestiging van het geloof begrepen is. De volgende tegenstelling spoort ons aan tot boetvaardigheid: „Maar indien gij den mensen hun misdaden niet vergeeft, zo zal ook uw Vader uw misdaden niet vergeven” (Matth. 6 : 15).

Bezwaar 5. Paulus heeft Alexander niet vergeven. Want hij zegt in 2 Tim. 4 : 14: „Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaads betoond; de Heere vergelde hem naar zijn werken.” En toch heeft hij vergeving gekregen. Dus is onze vergeving niet nodig.

Antwoord. Men vergeeft iemand drie soorten dingen, namelijk óf iemands wraak, of de straf of het oordeel.

1. De *wraak* moeten alle mensen vergeven. Daarvan spreekt deze bede, en ook Paulus heeft die aan Alexander vergeven.

2. De *straf*: zoals niet allen mogen straffen, zo kunnen eveneens niet allen vergeven. Ook zelfs de overheid, aan wie het intussen toekomt om de straffen uit te voeren, kan die niet vergeven, genzij om gewichtige redenen. Want God wil, dat Zijn Wet en justitie ter executie gesteld of voltrokken wordt. Die straf heeft Paulus ook, zoveel zijn persoon betreft, aan Alexander vergeven. Maar toch wil hij, dat hij door God gestraft wordt, namelijk onder deze voorwaarde: „Indien hij in de zonden volhardt.”

3: Het *oordeel van anderen* moet niet altijd vergeven worden. Want daar God de leugen verbiedt, wil Hij niet, dat wij van schelmen zulk een oordeel geven, als van goede mannen. Maar Hij wil, dat wij de goeden van de verkeerden zullen onderscheiden. Dat gebiedt Christus, Matth. 7 : 6: „Geef het heilige den honden niet, noch werpt uw paarlen voor de zwijnen.” En Matth. 10 : 16: „Zijt dan voorzichtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven.” Daarom heeft Paulus niet gezondigd, door aan het oordeel van Alexander als van een boos mens vast te houden tot de tijd toe, dat hij zich zou bekeerd hebben.